www.xtrapapers.com

Rewarding Learning

Uimhir Lárionaid

Uimhir Iarrthóra

General Certificate of Secondary Education
2017

Eacnamaíocht Bhaile

Aonad 1: Aiste Bia agus Sláinte agus Feasacht Tomhaltóra

[GHE11]

GHE11

DÉ MÁIRT 30 BEALTAINE, IARNÓIN

AM

1 uair 30 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.
Ní mór duit na ceisteanna a fhreagairt sna spásanna chuige sin.
Ná scríobh taobh amuigh den achar bhoscáilte ar gach leathanach nó ar leathanaigh bhána.
Comhlánaigh le dúch dubh amháin. **Ná scríobh le peann glóthaí.**
Roinn A: Aiste Bia agus Sláinte: 6 cheist.
Roinn B: Feasacht Tomhaltóra: 4 cheist.
Freagair **gach ceann** de na **deich** gceist.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 100 an marc iomlán don pháipéar seo.
Léiríonn figiúirí idir lúibíní atá priontáilte ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.
Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa i gCeisteanna **5**, **6**, agus **10**.

10451.04

www.xtrapapers.com

Roinn A – Aiste Bia agus Sláinte

1 **(a)** Tá na "8 leid don dea-chothú" ar taispeáint sa léaráid thíos.

Tá ceithre cinn acu comhlánaithe duit; líon isteach na bearnaí sna **ceithre** leid atá fágtha.

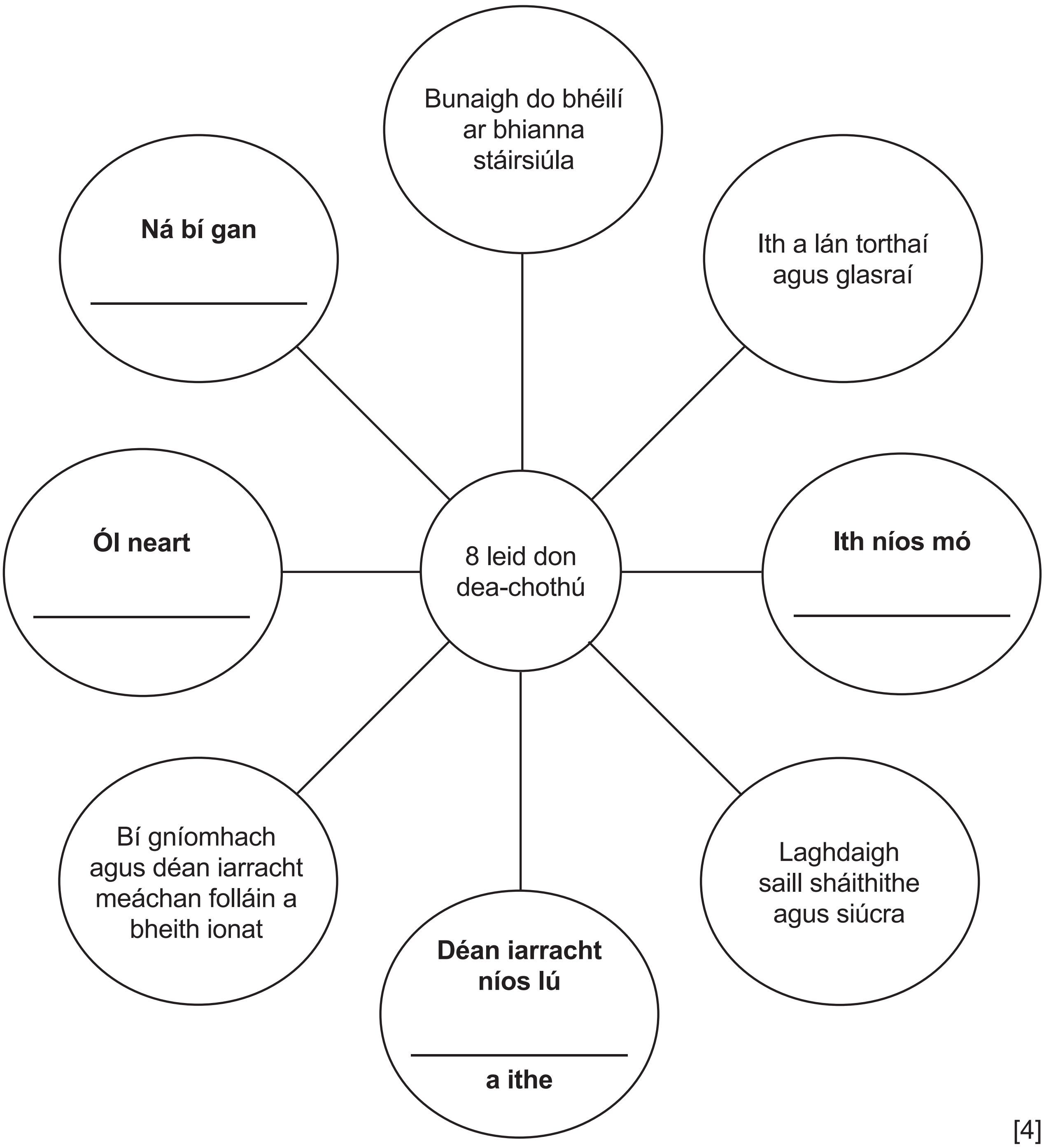

[4]

www.xtrapapers.com

(b) Scríobh **dhá** bhia ar foinsí lán de stáirse iad.

1. ______________________________ [1]

2. ______________________________ [1]

(c) Mínigh an dóigh a bhfuil breis torthaí agus glasraí a ithe ar leas na sláinte againne.

____

____

____

____

______________________________ [3]

(d) Cosain an fáth a moltar dúinn, "laghdaigh saill sháithithe agus siúcra."

____

____

____

____

____

______________________________ [4]

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

2 **(a)** Mínigh **dhá** bhuntáiste a bhaineann leis an fhaisnéis seo a leanas a bheith ar lipéad bia.

I ngach burgar (94g) griollta tá

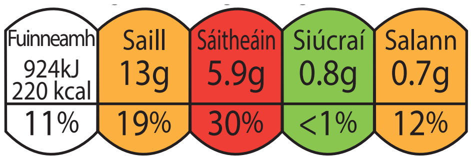

de Threoirmhéid Laethúil duine fásta

Luachanna tipiciúla (mar a dhíoltar) sa 100g: fuinneamh 966kj/230kcal

Guide to creating a front of pack (FoP) nutrition label for pre-packed products sold through retail outlets developed by The Department of Health and the Food Standards Agency. Updated November 2016.© Crown Copyright. Contains public sector information licensed under the Open Government Licence v3.

1. ____

____

____ [2]

2. ____

____

____ [2]

(b) Pléigh **dhá** thoisc ar féidir leo dul i bhfeidhm ar riachtanais fuinnimh an duine.

1. ____

____

____ [2]

2. ____

____

____ [2]

www.xtrapapers.com

3 (a) Mínigh an fáth a bhfuil iontógáil carbaihiodráite níos airde tábhachtach in aiste bia ag ógánach a imríonn spórt.

____

____

____

____

____ [3]

(b) Pléigh **dhá** thairbhe a bhaineann le PSNS (*NSP*) intuaslagtha a bheith san aiste bia.

(i) ____

____

____ [2]

(ii) ____

____

____ [2]

(c) Méadaíonn neamhghníomhaíocht choirp baol an hipirtheannais. Luaigh **dhá** thoisc eile a mbeadh hipirtheannas mar thoradh orthu.

1. ____ [1]

2. ____ [1]

www.xtrapapers.com

4 **(a)** Cuir síos ar aiste bia veigeáin.

____

____

____ [2]

(b) Pléigh an dóigh ar féidir le veigeán iontógáil chuí de na cothaithigh seo a leanas a chinntiú:

(i) Iarann

____

____

____ [2]

(ii) Vitimín B_{12}

____

____

____ [2]

(c) Mínigh cad é a chiallaíonn an téarma "comhlánú próitéine".

____

____

____

____

____ [3]

www.xtrapapers.com

(d) Liostaigh **trí** dhóigh ar féidir le veigeán baol na hoistéapóróise acu a laghdú.

1. ____ [1]

2. ____ [1]

3. ____ [1]

www.xtrapapers.com

5 Luaigh agus cosain comhairle cothaithe do dhuine níos sine (65+ bliain) atá ag iarraidh a riachtanais chothaithe a chomhlíonadh.

www.xtrapapers.com

[9]

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

6 Déan anailís ar chomhairle na sábháilteachta bia ar chóir í a leanúint agus bia á cheannach agus á stóráil.

www.xtrapapers.com

[9]

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

Roinn B – Feasacht Tomhaltóra

7 **(a)** Cuir síos ar dhóigh **amháin** a gcosnaíonn an *Consumer Rights Act (2015)* tomhaltóir a cheannaigh táirge atá lochtach.

[2]

(b) Déan comparáid idir cárta creidmheasa a úsáid agus cárta dochair a úsáid le híoc as earraí nó seirbhísí.

[4]

(c) Cuir síos ar an dóigh a dtugann Seirbhís na gCaighdeán Trádála eolas agus tacaíocht do thomhaltóirí.

[3]

www.xtrapapers.com

8 **(a)** Mínigh **dhá** thoisc thimpeallachta a mbeadh tionchar acu ar thomhaltóir agus siopadóireacht faoi choinne earraí ar bun aige.

1. ____

____

____ [2]

2. ____

____

____ [2]

(b) Pléigh **dhá** fhoinse eolais is féidir le tomhaltóir a úsáid nuair atá sé ag roghnú táirge leictreach.

(i) ____

____

____ [2]

(ii) ____

____

____ [2]

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

(c) Déan luacháil ar ollmhargaí mar rogha siopadóireachta.

[6]

www.xtrapapers.com

9 **(a)** Mínigh **dhá** bhacainn ar féidir leo cosc a chur ar dhaoine a bheith ina dtomhaltóirí éifeachtacha.

(i) ______________________________

____

______________________________ [2]

(ii) ______________________________

____

______________________________ [2]

(b) Pléigh buntáiste **amháin** agus míbhuntáiste **amháin** as an fhógraíocht mar straitéis mhargaíochta.

Buntáiste

____

____

______________________________ [2]

Míbhuntáiste

____

____

______________________________ [2]

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

10 Pléigh an tábhacht a bhaineann le buiséadú do lánúin óg a bhog isteach le déanaí i dteach úr.

www.xtrapapers.com

[9]

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

www.xtrapapers.com

LEATHANACH BÁN

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

www.xtrapapers.com

LEATHANACH BÁN

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

www.xtrapapers.com

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	**Marcanna**
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Marc Iomlán	

Uimhir Scrúdaitheora

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.